

J.E.F

Reis naar
het noorden

2DE EN 3^{DE}
GRAAD LO

Frankrijk — 2015
Duur: 78 min. — NL gesproken
Regie: Rémi Chayé

Reis naar het noorden

Doelgroep

2de en 3de graad lager onderwijs

J'E.F in de klas

J'E.F wil kinderen en jongeren filmwijs maken. We dagen je als leerkracht uit om het medium film breed in je lessenpakket te integreren. We reiken je tools aan om je leerlingen de film op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven. Naast deze lesmap hebben we nog meer in huis. Je vindt het overzicht achteraan in deze lesmap.

Lesmap

In deze lesmap zoomen we in op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar we geven ook interessante filmtechnische duiding. De lesmap wordt doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Pinterest

Bekijk zeker ook het [prikbord](#) op Pinterest met allerlei leuke, visuele en interessante elementen die je kan koppelen aan de filmbespreking.

Filmfiche

Synopsis	2
Technische kaart	2
In de pers	2

Regie en productie

Regisseur Rémi Chayé	3
----------------------	---

Inhoudelijk

Sacha	5
Op verschillende locaties	8

Filmtechnisch

Van tekening tot film	10
-----------------------	----

Meer film 12

Meer dan film 13

Synopsis

Sint Petersburg, 1892. Sasha droomt ervan om in de voetsporen te treden van haar opa, een poolreiziger die nooit terugkeerde van zijn laatste expeditie. Dat is niet naar de zin van haar rijke ouders, die al een huwelijk voor haar hebben gepland. Sasha vlucht de stad uit, monstert aan op een schip en begint aan een lange reis... naar het noorden.

Technische kaart

Een film van Rémi Chayé, Frankrijk, 2015, 78 min., Nederlands gesproken

Regie	Rémi Chayé
Scenario	Claire Paoletti, Patricia Valeix & Fabrice de Costil
Distributeur	J'E.F

In de pers

“De film is behalve een verrassende avonturenfilm ook nog een innemend coming of age-verhaal, dat met zijn uitgebalanceerde personages en fraai vormgeven belevenissen indruk zal maken op jong en oud.”

- VPRO

“Niet voor niets ging Reis naar het Noorden tijdens het Anima Festival in Brussel naar huis met de Publieksprijs.”

- De Morgen

Regisseur Rémi Chayé

Rémi Chayé werd opgeleid als tekenaar. Als technicus werkte hij mee aan animatiefilms zoals *Brendan and The Secret of Kells* en *Kerity*. Maar toen hij zelf steeds vaker ideeën kreeg voor films, besloot hij om een bijkomende opleiding te volgen aan 'L'école de la Poudrière', een bekende Franse school voor animatiefilms. Rémi Chayé: *"Het waren twee geweldige jaren. Ik was een oude student: ik was 33 en werd omringd door een bende jonge mensen."* Op die school maakte hij kennis met scenariste Claire Paoletti. Zij wilde graag een film maken over een meisje met een grote innerlijke kracht dat alles op het spel zet om haar doel te bereiken. Ze had al een verhaal op papier gezet over een meisje dat per boot vertrekt uit Sint-Petersburg om haar grootvader te gaan zoeken. Ze praatte er over met Rémi Chayé, die al 2 korte films had gemaakt over de band tussen een grootvader en zijn kleinkind – het was een thema dat hem nauw aan het hart lag.

Bekijk hier de [trailer](#) van Reis naar het Noorden. Voor meer info over deze filmmaker, kan je zijn [IMDB profiel](#) raadplegen. Deze site is de meest volledige filmdatabank ter wereld!

Andere films

Rémi Chayé werkte als animator ook mee aan *Brendan, the secret of Kells*, *Le Tableau* en *Kéridy*. Titels die een tijd terug in het programma van *Lessen in het donker* waren te zien. Zie je bepaalde gelijkenissen in de animatiestijl?

Filmsmaak: onbekend is onbemind?

Pols naar de filmsmaak bij je leerlingen! Welke animatiefilms zijn je leerlingen gewoon? Vinden ze deze film mooi, raar, verrassend, ongewoon, saai? Laat je kinderen bewust nadenken over hun eigen smaak. Wat zien ze graag en wat niet? Waarom? Wat is hun favoriete film? Waarin verschilt die van *Reis naar het Noorden*? Vertel je leerlingen dat er heel wat animatiestijlen bestaan om film te maken. En bekijk eventueel verschillende trailers op Youtube om dat aan te tonen. (bv trailer [Reis naar het Noorden](#) (Frans), trailer [Kung Fu Panda 3](#) (Amerikaans), trailer [Mirai](#) (Japans)).

Kortom: laat je leerlingen stilstaan bij wat ze al dan niet kennen, en wat ze nu eigenlijk goed vinden.

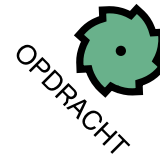

Sacha

Sasha is een jong meisje uit een rijke familie uit Sint-Petersburg in Rusland. Ze was dol op haar grootvader Oloukine, die haar vertelde over zijn reizen en expedities. Van hem heeft Sasha haar moed geërfd. Ze zet alles op het spel om zijn schip terug te vinden, dat nooit terugkeerde van een poolexpeditie. Daarom trekt ze op avontuur naar het Hoge Noorden. Sasha is koppig en volhardend en belandt vaak in situaties waarin ze haar lef moet tonen:

- # Op het bal danst ze enkel met de prins om haar missie te bepleiten bij haar danspartner. Wanneer ze daar niet in slaagt, gooit ze alle fatsoensregels overboord en verpest zo de avond.
- # In de havenherberg moet ze schoonmaken, afwassen,... Het is een harde leerschool, maar Sasha leert snel en is niet te beroerd om te werken. *"Ik schaam me niet voor de vodden die ik draag."*
- # Aan boord van het schip is Sasha niet welkom, maar ze eist haar plaats op. Ze staat haar mannetje, voert alle taken uit en redt zelfs het leven van een van de matrozen.

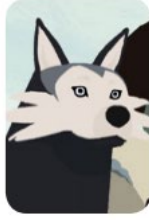
Zoektocht naar Sasha's oorbellen

Sasha's oorbellen zijn één van haar kostbaarste voorwerpen. Deze doen haar aan haar grootvader denken. Om op haar reis naar het noorden te kunnen vertrekken 'betaalt' ze haar plaatsje aan boord met de oorbellen. In eerste instantie komt deze reis er niet. Evenmin krijgt ze haar oorbellen terug. Wil jij ook graag Sasha's oorbellen terug vinden? De andere personages helpen alvast mee. Met deze oefeningen leren de leerlingen op een leuke manier doelgericht nadenken over de antwoorden. Ze kijken met een andere blik naar de film.

Benodigheden

- ⚙ Spelbord
- ⚙ Pionnen (bvb iets kleins uit hun pennenzak of kurken)
- ⚙ 3 enveloppen met afbeeldingen (zie bijlage)
- ⚙ Afbeelding 1. De verdwenen boot Davia
- ⚙ Afbeelding 2. De oorbellen
- ⚙ Afbeelding 3. Het dagboek van Sasha's grootvader
- ⚙ 5 blanco bladeren per groep
- ⚙ Potlood/ balpen

			
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5

Stappenplan

- ⊗ Verdeel de leerlingen in 4 groepen. In elke groep wordt één kapitein aangeduid. Deze schrijft de antwoorden neer.
- ⊗ Aan elke groep wordt een personage uit de film toegekend.
- ⊗ Plaats je pion op het toegekende personage.
- ⊗ De leerlingen krijgen een aantal vragen over de film *Reis naar het Noorden*. De leerkracht leest deze voor. Na het voorlezen van de vragen geef je hen even de tijd om te overleggen met elkaar. Als ze klaar zijn schrijft de kapitein het juiste antwoord op. Zorg ervoor dat de groepen niets kunnen zien van elkaar. Als de groep klaar is met schrijven steken ze allemaal hun handen in de lucht.
- ⊗ Als alle groepen klaar zijn met schrijven ze het blad in de lucht houden. Bij elk juist antwoord schuiven ze een vakje vooruit op het spelbord. Bij een foutief antwoord blijven ze staan.
- ⊗ Het groepje dat als eerste het einde van het spelbord bereikt mag een enveloppe openen. Zijn er meerdere groepjes tegelijk aan het einde van spelbord? Dan krijgen ze een strikvraag die om ter eerst te beantwoorden is.
- ⊗ In één van de enveloppe zit de afbeelding van de oorbellen. Wie deze opent wint de opdracht.

Vragen

1. Welke kleuren hebben de oorbellen van Sasha?
a. Rood
b. Babyroos
c. Goud
2. Welke taken voerde Sasha uit in de havenherberg? = minstens 3 juiste antwoorden geven
Mogelijke antwoorden: aardappel schillen, kuisen, opdienen, koken, bestellingen opnemen, ...
3. In wat voor voorwerp kerft Katch een portret van Sasha?
a. In een houten plankje
b. In een aardappel
c. In een ijskap
4. Wat is de bijnaam die Sasha's grootvader gebruikt voor haar?
a. Sashake
b. Sashenka
5. Om welke reden werd Sasha van plaats verwisseld op de trein?
a. Ze is minderjarig
b. Ze had geen ticket
c. Omdat haar ouders er niet bij waren

Strikvraag

Wat is de juiste naam van de prins waarmee Sasha moest dansen?

- a. Tomska
- b. Tomsky**
- c. Tomsy

Op verschillende locaties

Reis naar het Noorden speelt zich af in 1892 en neemt ons mee naar allerlei plaatsen: de stad Sint-Petersburg, een ruwe havenbuurt, aan boord van een schip en tenslotte op een tocht over het poolijs.

Sint-Petersburg

De filmmakers wilden precies weten hoe de stad er toen uitzag. Regisseur Rémi Chayé: *“We bestudeerden oude prenten en foto’s om kleuren en decordetails te bepalen. Ik heb de stad duizenden keren bezocht via Google Street View. Als je zelf niet naar Sint-Petersburg kan, is dat de beste oplossing. Mocht je me daar droppen, dan vind ik er blind mijn weg.”*

Van een film geniet je niet enkel met je ogen, maar ook met je oren. *“Bij een animatiefilm moet je elke klank zelf maken. We vroegen ons af hoe Sint-Petersburg in de 19de eeuw zou geklonken hebben en creëerden het klankdecor.”* Je hoort de koetsen voorbij rijden, het geratel van karren en de stemmen op straat.

De haven

Sasha vlucht de stad uit en neemt de trein naar de kust, naar Archangelsk, in die jaren een belangrijke havenstad. Voor het treinraam flitst het mooie Russische landschap voorbij. In de haven hangt de mist spookachtig boven het water. Sasha belandt in De Witte Beer, een duistere herberg waar ruw zeemansvolk wordt verwelkomd door bazin Olga. Onder haar vleugels verandert Sasha van een braaf burgermeisje in een potige werkster; het werk gaat haar steeds beter af. De herberg is een prima leerschool voor het harde leven dat haar straks aan boord van een schip te wachten staat.

Het schip

De film toont waarheidsgetrouw het leven aan boord van een schip. Overal hangen touwen en Sasha moet uitkijken dat ze niet in de weg loopt. De bemanning is altijd in de weer: ze hijsen de zeilen en wanneer het schip door golven klieft, moeten ze het roer met twee man vasthouden. De kapitein schreeuwt bevelen: *“Alle hens aan dek. Strijk het grootzeil.”*

De noordpool

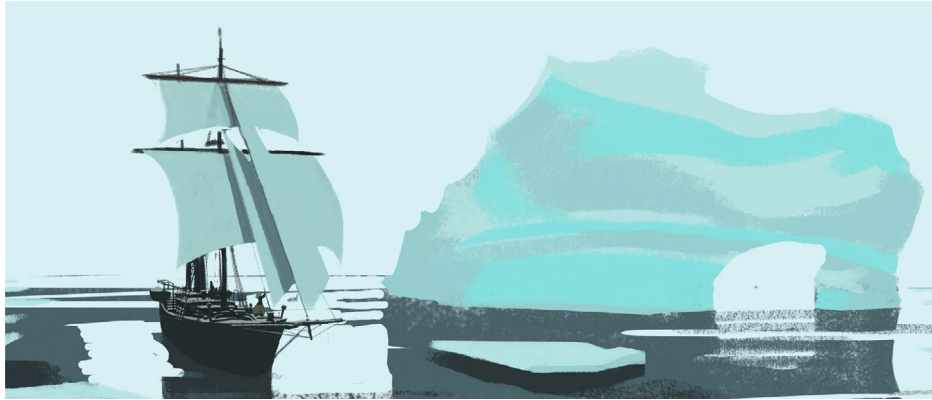
“En wat doen we als we op de Noordpool aankomen?”

“Een vlag plaatsen,” weet Sasha.

Wanneer Sasha voor het eerst voet op het ijs zet, is dat een magisch moment. Ze kan de aanwezigheid van Oloukine bijna voelen. Hier heeft ze al die tijd op gewacht. Maar de Noordpool is een gevaarlijke plek. Nu het schip verloren is, gaat de expeditie te voet verder. Verkleumd gaan ze op pad, op zoek naar de Davaï. Enkel dat schip kan hen nog redding bieden. De gewonde kapitein wordt per slee over het ijs getrokken. Er zijn zoveel obstakels: een gigantische ijsberg waar ze overheen moeten, steile ijswanden, de dreigende honger, een ijsbeer,... In de jagende sneeuwstorm ziet Sasha geen hand voor haar ogen. De bemanning geeft de moed op: *“We zullen hier allemaal sterven.”* Tegelijk is het landschap oogverblindend mooi. Felle kleuren oranje en roze gloeien aan de horizon, het landschap tussen de ijsbergen is betoverend. Maar daar kunnen ze pas volop van genieten als ze veilig aan boord van de Davaï zijn.

Van tekening tot film

Storyboard

Het verhaal wordt uitgetekend in ruwe schetsen. Alle tekeningen worden in de juiste volgorde gezet. Zo lijkt het storyboard wel op een stripverhaal. Het team animatoren en tekenaars krijgt nu een idee hoe de film er zal uitzien. *“We maakten ons storyboard digitaal. Zo konden we de eerste tekeningen later makkelijk hergebruiken als basis voor de afgewerkte, bijgeschaafde versie.”*

Hoe groeit een animatiefilm van de eerste voorzichtige schetsen uit tot een echte film? We overlopen het hele ontstaansproces, aan de hand van een toelichting door Rémi Chayé, regisseur van *Reis naar het Noorden*. Voor het tekenwerk begint, hebben de filmmakers al een hele zoektocht achter de rug naar producenten (die het maken van de film ondersteunen) en investeerders (die zorgen dat er voldoende budget is). Als er zekerheid is over het budget, wordt er een team van animatoren, tekenaars en medewerkers bij elkaar gezocht. *“We gebruikten een pilootfilm (een korte clip die de personages en de stijl van de film presenteert) om mogelijke partners te overtuigen. Ons productiebudget bedroeg € 6,4 miljoen.”*

Dan pas kan het werk beginnen: er wordt een storyboard getekend, er wordt een ruw ontwerp gemaakt van de belangrijkste personages en decors, de animatic (basisversie van de film) wordt getest, alle tekeningen worden opgekuist en ingekleurd en... de film is klaar!

Zelf een animatiefilmpje maken

Benodigdheden

- ⊗ tablet/telefoon met camera of computer en camera met internetverbinding
- ⊗ Enkele suggesties van app's: [Animatic](#), [Stop motion studio app](#), [Comic Strip it](#)
- ⊗ zelfgetekende en uitgeknipte mannetjes
- ⊗ (zelfgetekende) achtergronden
- ⊗ tafel

Stappenplan

- ⊗ bedenk een verhaal
- ⊗ maak een achtergrond
- ⊗ kies een personage
- ⊗ installeer één van de aanbevolen apps
- ⊗ open de app
- ⊗ neem foto's
- ⊗ voeg geluid toe
- ⊗ geef je filmpje een naam en sla het op

Een animatiefilmpje maken vraagt veel concentratie van de leerlingen. Stel je materiaal vooraf op. Laat de leerlingen zelf de camera bedienen. Neem als eerste beeld steeds een opname van het lege kader. Vervolgens zoek je met de leerlingen uit vanaf welk punt de popjes in beeld komen; dat doe je door ze in en uit beeld te duwen. Zet de popjes zo dat ze *nét* niet in beeld komen. Laat telkens één leerling de popjes verschuiven. Een andere maakt de opname. Wissel om de twee à drie opnames van 'cameraman'. Ter afsluiting maak je weer een beeld/foto van het lege kader.

Enkele aandachtspunten

- ⊗ Het is belangrijk dat het kader steeds exact hetzelfde is. Maak de leerlingen duidelijk dat ze niet tegen de camera mogen botsen. Kleef plakkertjes zodat je de camera na een eventuele botsing kan terugplaatsen.
- ⊗ Werk met kleine groepjes. Twee à drie leerlingen is ideaal. Maak hen duidelijk dat ze rustig moeten werken.
- ⊗ Zorg ervoor dat je beeld 'recht' is. De camera moet in principe waterpas staan.
- ⊗ Hoe kleiner de verschuivingen, hoe vloeiender de beweging.

J'E.F wil kinderen en jongeren filmwijs maken. Ontdek hieronder de mogelijkheden om je leerlingen film op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven.

Meer film?

Kortfilm in de klas

Speciaal voor leerkrachten bundelt J'E.F boeiende en pedagogisch interessante kortfilms op een online platform. De films spelen in op actuele en relevante thema's en sluiten naadloos aan bij de leerdoelen en VOETen.

Film en bespreking passen handig binnen één lesuur. Er zijn titels voor alle leeftijdscategorieën, telkens voorzien van een lesfiche. Een film aankopen (downloaden) kost slechts €4 en daarna kan je de film onbeperkt bekijken.

Focus Franse Film

We nemen jaarlijks zes Franstalige films op in ons schoolaanbod. Bij elke film is er in de algemene lesmap ook een Franstalige fiche toegevoegd voor de lessen Frans.

Zoek je een specifieke film?

Raadpleeg de filmdatabank van J'E.F waar je gericht kan zoeken op doelgroep, thema, taal en filmgenre.

Of raadpleeg ons programmatieteam met gerichte vragen: Vraag naar filmadvies via info@jeugdfilm.be

De Filmclub

Zin om een filmclub op te starten op school voor je leerlingen? Leden genieten wekelijks op school, na de lessen van een zorgvuldig gekozen aanbod kwaliteitsfilms.

Als begeleider van De Filmclub krijg je een plug & play filmpakket aangereikt, net als tips en tools om de vertoningen in goede banen en plezierige bochten te leiden.

www.defilmclub.be

J.E.F biedt meer dan film!

J.E.F biedt talloze mogelijkheden tot extra beleving.

Workshops

Experimenteer, creëer en beleef film op een actieve en kritische manier met de hele klas. Op jouw school of in het naburige cultuurcentrum. Ontdek de workshops op jeugdfilm.be.

Q&A bij een filmvertoning

Vraag raak en kom alles te weten over het productieproces. Bij sommige films kan je een lid van de filmploeg uitnodigen voor een nagesprek in de klas of in de bioscoopzaal. Bekijk de Q&A's op jeugdfilm.be.

Vorming of nascholing rond film

In onze vormingen delen we graag onze jarenlange expertise. Op een actieve manier leggen we onze inzichten voor aan leerkrachten en begeleiders. Ontdek de vormingen op jeugdfilm.be.

Facebookgroep voor leerkrachten

Word lid van onze Facebookgroep rond J.E.F in de klas, waar je filmwijze inspiratie deelt met collega's en met J.E.F.

Installaties

Experimenteer in een audiovisuele speeltuin. De installaties nodigen uit om vrijblijvend te komen spelen met audiovisuele media. Te boeken voor op jouw evenement of school. Bekijk onze installaties op jeugdfilm.be.

Projecten op maat

J.E.F creëert ook projecten op maat. Een bijzonder thema? Een originele benadering? Een specifieke doelgroep? Een ongewone locatie? Contacteer meerdanfilm@jeugdfilm.be voor meer info.

J.E.F makers

J.E.F inspireert en stimuleert kinderen en jongeren die zelf films willen maken en experimenteren met audiovisuele media. Ze krijgen hun eigen stek: het [YouTube-kanaal](#) bundelt handige tutorials die door jonge filmmakers werden gemaakt. En op de [J.E.F makers-pagina](#) vinden jonge filmfans (en leerkrachten) allerlei handige websites en apps.

Heb je met de klas een film gemaakt? Of heb je een jonge filmmaker in jouw groep? Stuur het resultaat dan zeker in voor de J.E.F makers selectie. Wie weet wordt dit filmpje wel getoond op een echt cinemascherm. Surf naar jefmakers.be voor meer info.

J.E.F festival

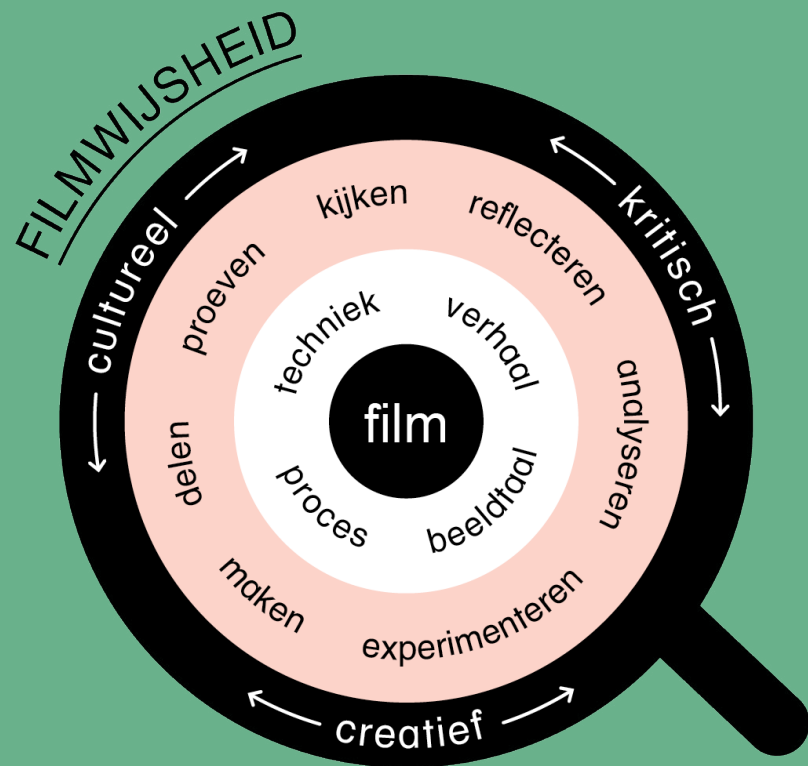
Jaarlijks kan je in de krokusvakantie terecht op ons festival in Antwerpen, Brugge, Kortrijk en Gent. Je ontdekt er als leerkracht de nieuwste films en een geweldig medialab! In Antwerpen kan je er ook intekenen met je klas in een periode voor de kerst- of krokusvakantie! Maak je leerlingen warm om zich kandidaat te stellen voor de kinderjury in Antwerpen of Brugge. Surf naar jefestival.be voor meer info.

Het J'E.F model

Film is een kunstvorm en een medium om ideeën creatief vorm te geven. Omdat film verschillende expressievormen combineert (taal, beeld, geluid) kan het onze blik leiden en verruimen.

Het model filmwijsheid gaat dieper in op de creatieve, culturele en kritische doelstellingen die je kan stimuleren met audiovisuele media. Ontdek meer op [onze blog](#).

Methodiek van J'E.F

Vanuit jarenlange expertise en onderzoek timmerde J'E.F aan een eigen methodiek, dat we implementeren doorheen heel ons aanbod.

Deze methodiek focust zich op het leerproces, dat vertrekt vanuit de authentieke leeromgeving van de deelnemer en maker. De actieve betrokkenheid van de deelnemers en het plezier tijdens dit proces zijn voor J'E.F cruciaal. Ontdek meer op [onze blog](#).

